

Warszawa, 19 marca 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Ewa SOWIŃSKA

ul. Śniadeckich 10, 00 656 Warszawa
tel. (022) 696 55 44 fax. (0 22) 629 60 79

ZBIA/S00/28-1/2008/ESn

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

Do Rzecznika Praw Dziecka napływa wiele niepokojących informacji od rodziców dotyczących prowadzenia rekrutacji do przedszkoli publicznych.

Zgodnie z art. 14 ust. 1. ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci w wieku 3-6 lat. Obliczanie przez organy prowadzące wieku, przy rozstrzygnięciu o przyjęciu do przedszkola dziecka 3 – letniego, odbywa się w myśl zasady wyrażonej w zdaniu drugim art.112 kodeksu cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 16 poz. 93 z późn. zm.) odnoszącej się do obliczania wieku osoby fizycznej (ilustruje ją przykład: osoba, która urodziła się 3 marca 1970 r. o godz. 18, stanie się pełnoletnia z nadejściem 3 marca 1988 r. o godz. 0.00, a nie 4 marca o godz. 24.00 - w: K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 20).

W związku z powyższym ukończenie 3 r. ż, z dniem 1 września danego roku szkolnego, implikuje przyjęcie dziecka do przedszkola. Jednocześnie należy zaznaczyć, że fakt urodzenia do tego dnia decyduje o przyznaniu wysokiej wartości punktowej. W praktyce dzieci urodzone w miesiącach wrzesień - grudzień nie mają szans na uczęszczanie do przedszkola z dziećmi ze swojego rocznika. Pojawiają się pytania. Co będzie działo się w kolejnym roku szkolnym z tą grupą? Do którego oddziału zostaną przyjęte w następnym roku szkolnym (dzieci zwykle kontynuują edukację, więc może nie zdarzyć się przypadek zwalniania miejsc w grupie)? I czy w ogóle mają szansę na korzystanie z edukacji przedszkolnej aż do momentu objęcia obowiązkiem rocznego przygotowania przedszkolnego, kiedy organ prowadzący jest

zobowiązany zapewnić wszystkim sześciolatkom warunki do jego realizacji? Czy obowiązujące zasady są sprawiedliwe? Czy możemy mówić o równym dostępie do edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3–5 lat?

Jakkolwiek ze strony organów prowadzących pojawiają się komentarze wyjaśniające, iż prowadzony nabór ma charakter regulujący ewidencjonowanie podań i wspomaganie zapisu do przedszkoli. Zaś o przyjęciu dziecka decyduje bezpośrednio dyrektor przedszkola. Często też jako alternatywę dla rodziców dzieci urodzonych pomiędzy wrześniem a grudniem danego roku kalendarzowego wskazuje się zapis art. 14 ust. 1b, który stanowi: „*W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor przedszkola może przyjąć do przedszkola dziecko, które ukończyło 2,5 roku.*”

Niemniej jednak wydaje się, że wykorzystanie tego zapisu nie powinno mieć zastosowania do rekrutacji dzieci urodzonych w tym samym roku kalendarzowym, bowiem najmłodsze dziecko urodzone pomiędzy 1 września a 31 grudnia osiągnie na dzień 1 września wiek 2 lat i 8 miesięcy. Wydaje się, że wskazanie przez ustawodawcę dolnej granicy wieku miało na celu uwzględnienie szczególnych przypadków, w których dzieci młodsze 2,5 - letnie będą mogły być przyjęte do przedszkola (dotyczy dzieci z roku kalendarzowego następującego po danym). Zatem uprzejmie proszę o rozstrzygnięcie tej kwestii.

Zapis art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty wydaje się być nieprecyzyjny zwłaszcza, że zarówno obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, jak i obowiązek szkolny rozpoczynają się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 i odpowiednio 7 lat. Nie ma w związku z powyższym przesłanek ku temu, by przysługujące prawo korzystania z wychowania przedszkolnego funkcjonowało na zupełnie innych warunkach, a tym samym było niekorzystne dla dzieci (tylko z tego powodu, że urodziły się np. miesiąc później w danym roku kalendarzowym).

Szanowna Pani Minister, na mocy art. 10 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r., Nr 6, poz. 69) zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań związanych z dostępem do edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3- 5 lat na zasadzie równych szans oraz o przedstawienie informacji w zakresie podjętych działań.

Z poważaniem

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DZSE-ER-045- 4/08

Warszawa, 2008-04-08

**Pani
Ewa Sowińska
Rzecznik Praw Dziecka**

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani wystąpienie w sprawie prowadzenia rekrutacji do przedszkoli publicznych, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko:

ustawodawca określając w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) granice wiekowe, w których dzieci są objęte wychowaniem przedszkolnym, użył sformułowania „w wieku 3-6 lat”. Powyższa regulacja różni się zatem od zawartych w tej samej ustawie uregulowań dotyczących obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego (art. 14 ust. 3a) i obowiązku szkolnego (art. 15 ust. 2), w których termin rozpoczęcia spełniania obydwu obowiązków został precyzyjnie wskazany (początek roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy odpowiednio 6 lub 7 lat).

Ograniczając się wyłącznie do wykładni gramatycznej art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty można byłoby twierdzić, że objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym następuje z dniem, w którym dziecko kończy 3 lata, a zakończenie tego wychowania – z dniem ukończenia 6 lat. Od razu jednak należy zauważyć, że zarówno w odniesieniu do chwili rozpoczęcia wychowania przedszkolnego, jak i w odniesieniu do chwili zakończenia wychowania przedszkolnego, taka literalna interpretacja nie jest prawidłowa.

Jeżeli bowiem dziecko kończy 3 lata przed dniem 1 września (np. w kwietniu, maju, itd.) to nie jest przyjmowane do przedszkola wraz z osiągnięciem tego wieku – w trakcie roku szkolnego – ale wyczekuje do dnia 1 września w tym roku kalendarzowym i zostaje przyjęte do przedszkola dopiero od początku nowego roku szkolnego (1 września).

Natomiast zgodnie z ust. 3 i 3a art. 15 cyt. ustawy, osiągnięcie przez dziecko wieku 6 lat nie jest równoznaczne z zakończeniem przez nie, z dniem, w którym kończy ten wiek, wychowania przedszkolnego; mimo ukończenia 6 lat np. w kwietniu dziecko uczęszcza nadal do przedszkola aż do zakończenia zajęć w danym roku szkolnym. Następnie dziecko wkracza w fazę obowiązkowego, rocznego wychowania przedszkolnego, zwanego w ustawie „rocznym przygotowaniem przedszkolnym”. Owo roczne przygotowanie przedszkolne (potocznie zwane „zerówką”) wchodzi w ramy wychowania przedszkolnego, tyle, że jest

p. E. Sowińska

Biuro Rzecznika Praw Dziecka
WPLYNEŁO
3521/1 1. 04. 2008
Ilość załączników
Podpis
Dekretacja

p. dyr. Dębowski

obowiązkowe, a nie fakultatywne, jak w przypadku wychowania przedszkolnego dzieci młodszych.

Obowiązkowe wychowanie przedszkolne rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat. Oznacza to, że wymieniony obowiązek muszą od dnia 1 września realizować również dzieci, które do tego dnia nie ukończyły 6 lat, ale ukończą je do końca danego roku kalendarzowego.

Analogiczna zasada obowiązuje przy rozpoczynaniu spełniania obowiązku szkolnego: również i w tym przypadku o rozpoczęciu spełniania obowiązku od dnia 1 września decyduje ukończenie 7 lat w danym roku kalendarzowym.

Z powyższego widać, że przyjęcie, jako bezwzględnego warunku objęcia dziecka wychowaniem przedszkolnym z dniem 1 września, ukończenia przed tym dniem 3 lat, powoduje istotną niespójność w systemie rozpoczynania przez dzieci kolejnych etapów edukacyjnych. Jeżeli bowiem dziecko, które kończy 3 lata w danym roku kalendarzowym, ale po dniu 1 września, miałyby zostać objęte wychowaniem przedszkolnym dopiero od dnia 1 września następnego roku, oznaczałoby to, że okres jego wychowania przedszkolnego jest krótszy o rok w porównaniu z dziećmi, które w tym samym roku kalendarzowym ukończyły 3 lata, ale przed dniem 1 września. Dziecko to bowiem, mimo, że o rok później rozpoczęłoby wychowanie przedszkolne, do „zerówki”, a także do pierwszej klasy szkoły podstawowej poszłoby już razem z dziećmi, które ukończyły odpowiednio 6 i 7 lat do dnia 1 września.

Odrzucić należy także pogląd, że dziecko, które kończy 3 lata po dniu 1 września może być objęte wychowaniem przedszkolnym w tym roku kalendarzowym, ale dopiero od daty ukończenia 3 lat (tj. np. od października, listopada czy grudnia). Przedszkola funkcjonują bowiem w układzie roku szkolnego, co oznacza, że przyjęcia do nich następują z dniem 1 września, a organizacja przedszkola oraz sposób realizacji programu wychowania przedszkolnego także zaplanowane są na pełny rok szkolny.

Taki stan należałoby ocenić jako sprzeczny z zasadą równości i niedyskryminacji ustanowioną w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także naruszający prawa obywateli zagwarantowane w art. 70 ust. 1 i 4 Konstytucji.

Z tych względów, biorąc po uwagę reguły wykładni systemowej i funkcjonalnej, dolną granicę rozpoczęcia wychowania przedszkolnego, wskazaną w art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, należy interpretować tak, że prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego od dnia 1 września mają wszystkie dzieci, które kończą 3 lata w danym roku kalendarzowym. Z interpretacją tą nie koliduje regulacja zawarta w art. 14 ust. 1b ustawy o systemie oświaty, przewidująca możliwość przyjęcia do przedszkola, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dziecka, które ukończyło 2,5 roku. W tym przypadku chodzi bowiem o dzieci, które do dnia 1 września ukończą 2,5 roku, ale nie ukończą jeszcze w tym roku kalendarzowym 3 lat, a zatem w praktyce dzieci, które kończą 2,5 roku w okresie od lipca do września (dzieci, które kończą 2,5 roku w czerwcu lub miesiącach wcześniejszych, ukończą 3 lata do końca roku kalendarzowego).

Z uwagi na złożoność problemu oraz w celu rozstrzygnięcia wątpliwości, co do treści art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty podjęte zostały prace nad odpowiednią nowelizacją tego przepisu.

z poważaniem
Krzysztof Samuilas